

ЛАЗА ЛАЗАРЕВИЋ

Лаза Лазаревић је познати српски књижевник и лекар. Рођен је 1851. године у Шапцу. Написао је девет приповетки, од којих је осам остало недовршено. За свог живота објавио је само једну књигу под насловом "Шест приповедака" 1868. године. Најпознатије приповетке су "Све ће то народ позлатити", "Први пут са оцем на јутрење" и "Швабица".

Приповетка "Швабица" је објављена тек након његове смрти. Умро је 1891. године у Београду.

СВЕ ЋЕ ТО НАРОД ПОЗЛАТИТИ - Лаза Лазаревић

Књижевни род:

Психолошка приповетка

Књижевни род:

Епика

Тема:

Тежак положај ратних војних инвалида у Србији

Место и време радње:

Србија крајем 19. века, непосредно после завршетка српко-турског рата

Главни ликови:

Казанџија Благоје, капетан Танасије Јеличић

Композиција дела

Почетак радње: У првом пасусу је обрађен мотив социјално-економских прилика мештана. Они лажу о разлозима зашто иду пешке до куће, а не колима која се плаћају. Сви знају да је то лаж, али је прихватају јер је корисна и за оне који је изговарају и за оне

који је прећутно потврђују као истину. Поред свог унутрашњег немира имају и материјалних проблема и заједно нам сведоче о тешком, ратном периоду. Након описа пристаништа, писац нас у причу увлачи приказујући ишчекивање брода од стране двојице ликова, старог казанције Благоја који чека свог рањеног сина и младог официра српске војске који чека жену и дете из ратног подручја. Драмски заплет је остварен преко контраста између ова два лика. Њихов положај и значај је различит у друштву. Благоје долази из народа и представник је масе, а капетан је део одређене, изабране групе људи. Њих двојица повезују иста осећања: стрепња, немир и страх, али их потпуно другачије манифестују. Благоје показује отворено своја осећања и ослобађа се страха причом, док официр ћути и задржава своја осећања унутар себе.

Заплет: Долазак брода. Благоје не препознаје свог рањеног сина. Нада се да је он лакше рањен и не жели да прихвати реалност да би могао да буде без руке и ноге. Но, када га препозна доживљава шок и онесвешћује се. Капетанова жена и син долазе живи и здрави. Из туђе несреће, капетан и његова жена су увидели вредност своје среће.

Врхунац: Не могавши прихватити истину која га је потпуно дотукла Благоје покушава да ублажи ситуацију и тражи излаз у помоћи окупљеног народа. Виче и понавља много пута да ће народ све то позлатити, да ће умети да цени и помогне жртвенику рата. Понавља исте речи да би убедио себе у то и да би олакшао бол који и син и он осећају. Када народ поче да му даје прилоге, почевши од капетана Танасија, син је схватио своју трагичну судбину, да је ништа друго сем инвалид и просјак у свачијим очима. Примајући помоћ и разне ситнице од људи, знао је да му то у ствари неће помоћи, да је његова ситуација безизлазна и да је осуђен на живот пун бесмисла. И Благоје је морао да прихвати реалност, да је његов син богаљ и просјак.

Епилог: Приповетка се завршава са описом живота главних ликова. Капетан Танасије живи срећно, Благојев син прима издржавање из инвалидског фонда и проси, а несрећни Благоје се пропио и умро.

Лаза Лазаревић се сматра творцем српске психолошке приповетке. Припадао је писцима реализма, правцу који се појавио почетком 19. века и који је верно, без страсти и објективно приказивао стварност. У приповетци "Све ће то народ позлатити" применио је четири начина приповедања: хронолошко приповедање праћење догађаја који су унутар приповедног сижеа, како се они нижу кроз саму структуру приче), ретроспективно приповедање (представљање догађаја који су се одиграли пре оног тренутка радње у коме се саопштавају у приповеци), дескрипција (изглед пристаништа и механе - ентеријер и екстеријер и изглед и понашање ликова - портрет) и антиципација (представљање појаве која тек треба да се деси, као да се већ десила).

Приповетка **"Све ће то народ позлатити"** говори о судбини ратних војних инвалида који су учествовали у Српско - турском рату од 1876. до 1878. године. Када се овај рат завршио, Лаза Лазаревић је сматрао да се о свима онима који су на бојном пољу изгубили неки део свог тела и постали инвалиди треба бринути, а највећу бригу требало је да води држава тако што ће сваком ратном инвалиду исплаћивати одговарајућу надокнаду за његов губитак. Међутим, држави није било у интересу да се смањује државна каса и није је уопште било брига за свој народ, поготово не за оне који су ишли у рат и из рата се вратили осакаћени и физички неспособни да раде и зарађују за свој живот. Многи од њих живели су у сиромаштву и беди, просећи на улици за корицу хлеба. То је била велика срамота! Лаза Лазаревић је овом приповетком изнео своју критику државе и друштва у коме је живео. Оно што тој критици даје сву оштрину и сву горчину јесте крај приповетке и начин на који је тај крај саопштен:

Благоје је још донекле говорио **"Све ће то народ позлатити!"**. После је окренуо на: **"Све ће то теби бог платити"**. Напослетку се пропио и умро, а његов син је наставио да живи тако што је примао издржање од инвалидског фонда и просио.

"Можете му, ако ћете, уделити.

Ово је мој прилог."

И ниједне сувишне речи, ниједне непосредне интервенције. Као да писац својим привидним миром хоће да покаже да је судбина Благојева сина сасвим нормална појава у свету у коме су Благојев син и он осуђени да живе. Лаза Лазаревић по занимању је био лекар и све сцене из болнице преточио је у своја дела. Погађала га је тешка судбина ратних војних инвалида, осуђивао је и презирао нехуманост државе и први је у својим делима изнео проблем ових несрећних људи, психичке девијације, разарање породице и остале последице рата. Ова приповетка је објављена 1882. године и критичари се слажу да представља једну од најбољих српских реалистичких приповетки. Кроз трагичну судбину младог војника који је постао инвалид први пут су у српској књижевности приказане последице рата. До тада је рат приказиван само кроз победе и величање националних идеала.